

Marcus Voorhuis

De affaire Baselsteyn



POWER HOUSE
PUBLISHERS

Colofon

© Marcus Voorhuis, 2023

© Powerhouse Publishers, 2023

Redactie: Karin Swane

Vormgeving omslag Chris Mulder, PINTA Grafische Producties

Zetwerk: Jacqueline Bronsema, Mat-Zet bv

Foto auteur: Adrienne Korzilius

ISBN 978 90 903 6795 8

NUR 300

Proloog

Ootmarsum, november 1920

Met een schok werd Philip Lasonder wakker. Een vreemd geluid had hem uit zijn slaap gewekt. Hij draaide zijn hoofd en luisterde. Het was een ijskoude nacht. Buiten vroom het. Maar behalve de wind om het oude huis hoorde hij niets. Zijn ogen speurden de slaapkamer af. Maanlicht viel door een gordijnspleet naar binnen. Het bleke licht bescheen de papieren vlieger op het bureau en de stapel boeken ernaast. Helemaal bovenop lag *De graaf van Montecristo*, zijn lievelingsboek. Toen hij klein was, las moeder hem elke avond daaruit voor. Het maanlicht bestreek ook het schilderij dat tegenover zijn bed hing, boven de schoorsteenmantel. Het portret van Louise de Lamargelle. Hij kon haar gezicht met de geheimzinnige glimlach goed onderscheiden. Louise leek op moeder. In de lijst van het schilderij was een foto geklemd van Philips laatste verjaardag. Gemaakt op een mooie nazomerdag. Philip zat op een versierde stoel onder de appelboom. Achter hem stonden vader en moeder, ieder een hand op zijn schouders. Trots op hun enig kind.

De aanblik van de foto en het schilderij stelde Philip gerust. Waarschijnlijk had hij een nare droom gehad, veroorzaakt door Sientjes griezelverhalen. Sientje was de dienstbode, een blozende zeventienjarige boerendochter, die op zolder haar eigen kamertje had. Ze was dol op verhalen over kwaadaardige geesten. ‘Ken je die grafheuvels op de heide?’ had ze vanmiddag gevraagd. ‘Daar wonen witte wieven. Als de schemer invalt, gaan ze op zoek naar eenzame reizigers. Wee de ongelukkige die ze te pakken krijgen. Wist je dat bij die grafheuvels afgekloven botten zijn gevonden? Die botten waren echt niet van dieren ...’

‘Witte wieven bestaan niet’, zei Philip. ‘Allemaal bijgeloof.’

‘Witte wieven zijn dol op jochies zoals jij. Twaalfjarigen die zichzelf mans genoeg vinden om te beweren dat witte wieven niet bestaan.’ Sientje had hem hoofdschuddend aangekeken. ‘Als ze jou te pakken krijgen, eten ze je met huid en haar op. Wist je dat witte wieven een verbond hebben

gesloten met de Duivel? Als zij het willen, komt hij je halen. Midden in de nacht.'

'Volgens mijnheer pastoor zijn witte wieven niets anders dan laaghangende mistflarden.'

'O ja?' schamperde Sientje. 'Weet je wat? Vanavond is het volle maan. Dan dansen de wieven op hun grafheuvel. Ze zijn hongerig en snakken naar mensenvlees.'

'Vast en zeker.'

'Als je me niet gelooft, ga dan vannacht naar die grafheuvel en pis erover. Dat maakt de witte wieven woest. Dan zullen we zien hoe ongevaarlijk die mistflarden van jou zijn.'

Philip zei niets. Sientje keek hem uitdagend aan. 'Nou?'

Maar hij hield zijn mond. Allemaal bijgeloof natuurlijk. Maar toch ... er werd gezegd dat het 's nachts niet pluus was op de heide.

Langzaam vervaagden zijn gedachten. Hij dommelde weer in slaap.

Toen kraakte er iets. Het korte, droge geluid van een vloerplank bij de deur. Die plank kraakte altijd als je erop stapte. Ineens was hij weer klaarwakker. Keek met kloppend hart de kamer in. Alles in de maanverlichte ruimte zag eruit als altijd. Maar toch be kroop hem het gevoel dat er iets was. Iets dat zich verschool in de donkerste hoek van de kamer, tussen de deur naar de overloop en de kledingkast. Iets ... vijandigs.

Een hele tijd ging voorbij. Zijn ogen raakten gewend aan het donker. Hij bleef kijken naar die ene plek waar het maanlicht niet kon komen. Die donkere hoek. Met samengeknepen ogen bleef hij turen.

Toen zag hij het. Grijstinten vloeiden in elkaar over. Langzaam en geruisloos kwam een gedaante uit het duister omhoog. Een diepzwarte gestalte die net als een mens wel armen, benen en een hoofd had, maar geen oren, neus of ogen. Philips hart bonkte zo hevig, hij meende dat zijn borstkas zou scheuren. Een monster uit de hel, dat kon niet anders. De Duivel die hem kwam halen. Omdat hij had getwijfeld aan het bestaan van witte wieven.

Het monster bewoog geluidloos door de kamer, richting de schoorsteenmantel. Toen het monster zijn ronde hoofd naar Philip bijdraaide, glinsterden twee ogen in het maanlicht. De blik van een roofdier. Philip wist zeker dat hij besprongen zou worden, maar hij was niet in staat te bewegen of een geluid te maken.

Het monster stond nu voor het schilderij. Het strekte zijn armen uit en pakte het schilderij met beide handen vast. Geruisloos werd het portret van de spijker getild. Een ogenblik lang hield het monster het schilderij voor zich uit, alsof hij de schoonheid ervan bewonderde. Daarna liet hij het voorzichtig zakken. Tot Philips verbijstering trok het wezen toen de verjaardagsfoto uit de lijst en legde die op de schoorsteenmantel. Met het schilderij onder zijn arm sloop het monster terug naar de kamerdeur.

Een rilling van ontzetting kroop langs Philips rug. Deze Duivel was helemaal niet gekomen om hem naar de hel te slepen. Die wilde alleen dat schilderij. Philips schilderij!

Philip kwam omhoog uit het kussen en begon onbedaarlijk te gillen.

Deel 1

1.

Twee maanden eerder

Een warme middag in de nazomer. Sientje had de tafel in de tuin gedekt met het beste kleed, en bloemen in een vaas geschikt. Philip zat op een met linten versierde stoel en wachtte vol ongeduld tot moeder de taart kwam brengen. Vandaag was hij twaalf geworden.

Het huis waarin de familie Lasonder woonde, stond aan het kerkplein van Ootmarsum, een klein stadje in de groene heuvels van Twente. Ootmarsum lag tegen de Duitse grens, ver weg van het lawaai en de rook van de Twentse textielsteden die in de negentiende eeuw waren opgebloeid. En omdat niemand ooit de moeite had genomen een spoorlijn naar Ootmarsum aan te leggen of een waterweg te graven, waren de zegeningen van de moderne industrie aan het Saksische stadje voorbijgegaan. Op het kerkplein en in de smalle straatjes heerste de slaperigheid van voorbije tijden. Als in adventstijd de schemer inviel, klonk in de heuvels de Germaanse midwinterhoorn, een meterslang houten instrument waarop geblazen werd boven een waterput, waardoor het sonore geloei nog dieper en melancholischer klonk.

Moeder kwam naar buiten met appeltaart. Op hetzelfde moment zwaaide het houten hekje in de beukenhaag open en stapte buurman Kruyder de tuin in. Pastoor Kruyder was een jaar of zestig, maar hij had nog een volle kop weerbarstig haar dat alle kanten uit groeide. Ondanks zijn leeftijd had hij iets jongensachtigs, en hij maakte graag grapjes. Hij had zijn fotocamera in de ene hand en een cadeautje voor Philip in de andere.

‘Haal je vader maar van boven’, zei moeder. ‘Die is vast vergeten dat we visite krijgen.’

Philip ging naar binnen. Het oude huis was dringend aan onderhoud toe, maar Philip hield van de vestibule met de gebarsten zwart-witte marmeren tegels waarop hij knikkerde met vriendjes, de krakende vloeren van de bovenverdieping, de verweerde zolderbalken en de diepe tuin met knoestige fruitbomen.

Vader was in zijn atelier en poetste zijn jachtgeweer. Regelmatig ging hij met pastoor Kruyder op konijnenjacht.

‘Dat is waar ook!’ riep hij. ‘We vieren een verjaardag.’

Philip was graag in vaders atelier, waar het licht door de hoge ramen viel en het rook naar lijnzaadolie en terpentijn. Er lag een oude Bijbel met gravures van Gustave Doré. Philip had dikwijls geprobeerd de gravures na te tekenen. Maar hoe hij ook zijn best deed, hij realiseerde zich al snel dat hij onvoldoende talent had voor tekenen en schilderen.

Vader schilderde Twentse landschappen en stillevens, kleurig en levendig, met losse verfstreken. Hoewel hij zelden wat verkocht, bleef hij zijn stijl trouw. Overal in huis hingen zijn doeken. Ze vulden de muren van de voorkamer, de eetkamer, de vestibule en zelfs de keuken.

In de tuin had moeder thee ingeschonken. Vader sneed de taart aan. Ook Sientje kreeg een stuk en mocht erbij zitten. Het was een warme dag, maar de geur van herfst hing al in de lucht.

‘Ik wil een foto maken van jou en je ouders’, zei Kruyder toen iedereen zijn taart ophad. Hij dirigeerde ze naar de appelboom. Philip op de versierde stoel, vader en moeder erachter.

‘Niemand bewegen!’ riep Kruyder. Het drietal verstarde en de pastoor drukte af.

Daarna moest het cadeau van Kruyder worden uitgepakt. Omdat vader en moeder geen familie meer hadden, was Kruyder zijn peetvader geworden. De priester had Philip gedoopt en de eerste heilige communie gegeven. Hij sloeg geen verjaardag over. Uit het pakje van Kruyder kwam een leren etui met een vergrootglas. Philip glunderde.

‘Nu kun je je postzegelverzameling nog beter bekijken’, zei Kruyder.

Maar Philip was ook een beetje ongerust. Hij had nog geen cadeau van zijn ouders gezien. Hij had al onder het tafelkleed gekeken en gegluurd of vader stiekem iets achter zijn rug verborg. Natuurlijk, hij wist dat er weinig geld was voor verjaardagscadeaus, maar hij kreeg altijd wel iets: een tweedehandsboek, een shawl of sokken die waren gebreid door een ijverige buurvrouw. Vorig jaar nog een oude toneelkijker, die hij koesterde als een schat.

‘Moeder en ik hebben nagedacht over een cadeau’, zei vader. ‘En weet je wat? Vandaag mag jij een schilderij uitkiezen. Dat schilderij zal ik op je slaapkamer hangen.’

Philip wist niet wat te zeggen. Waarom zou hij een schilderij van vader op zijn slaapkamer hangen terwijl hij die schilderijen elke dag om zich heen zag? Maar toen kreeg hij een ingeving. 'Maakt het uit welk schilderij?'

'Elk schilderij in huis is goed', zei moeder. Ze droeg een donkerblauwe jurk. Haar lange, krullende zwarte haar was in een vlecht gedraaid. Ze gaf niet veel om kleding; de jurken die ze droeg waren eenvoudig. Maar ze bewoog zich met een natuurlijke gratie, heel anders dan de boerenvrouwen van het dorp. Haar ogen waren donkerbruin, iets wat je in Twente zelden aantrof. Zelf had Philip de donkere krullen van zijn moeder, maar de blauwe ogen van zijn vader. Hemelsblauw, noemde moeder het.

Philip hoefde niet meer na te denken. Hij stond op en liep het huis binnen, gevolgd door de rest van het gezelschap. Hij beende door de vestibule, de trap omhoog naar de slaapkamer van zijn ouders. Daar wachtte hij ongeduldig tot de anderen arriveerden.

Vader en moeder kwamen naast hem staan. Pastoor Kruyder bleef beschroomd in de deuropening staan. Sientje wurmde zich eraan. Philip stond voor de kaptafel van moeder en wees naar het schilderij dat erboven hing. Het portret van Louise de Lamargelle. Een dame in een blauwzijden japon. Een witte lelie en rode roos in haar handen. Donker, krullend haar dat tot ver over de witte kanten kraag reikte. Op de achtergrond een heuvelandschap met een paartje witte zwanen en verderop twee eenhoorns.

Het enige schilderij in huis dat niet door vader was geschilderd.

'Deze wil ik.'